

Uit de natuurbescherming

Grindgaten: wetenschappelijk en recreatief van belang.

Van de ongeveer acht miljoen ton grind, welke Nederland per jaar nodig heeft voor de bouwnijverheid en de wegeaanleg, levert Limburg thans 95 procent, de overige 5 procent is afkomstig uit de uiterwaarden van Rijn en Waal. Vooral na 1945 heeft de grindwinning in de Limburgse Maasvallei een grote omvang aangenomen: jaarlijks worden hier 75 à 80 ha grond uitgebaggerd, waardoor gemiddeld 60 ha goede landbouwgrond verloren gaat.

Kort geleden nu hebben de meeste baggermaatschappijen zich akkoord verklaard met de door het provinciaal bestuur van Limburg gestelde voorwaarden, die o.m. inhouden, dat met gelden uit een speciaal daartoe gesticht fonds de door ontgrinding ontstane gaten in de uiterwaarden van de Maas moeten worden gedicht en in cultuur gebracht. Het dichten geschiedt o.m. met afvalsteen en -slib van de staatsmijn Maurits.

De zorg om de grinduitgravingen te vullen is niet slechts agrarisch-economisch, maar ook landschappelijk en zelfs wetenschappelijk een probleem. De grauwe, vol water gelopen gaten zijn verre van fraai, maar gebleken is, dat de vissen, die in de Maas leven in deze diepe grindgaten een toevluchtsoord vinden, wanneer de stroomsnelheid in de rivier bij het strijken van de stuwen te groot wordt. Er is ook geconstateerd, dat de vis er paait op plaatsen, waar een oeverbegroeiing is gekomen. Bovendien heeft plankton-onderzoek door het Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud (R.I.V.O.N.) interessante aspecten voor het hydrobiologisch onderzoek aan het licht gebracht. Hoewel het streven om bij de grindwinning in de Maasvallei geen landbouwgronden blijvend aan hun bestemming te onttrekken alleszins valt toe te juichen, zal toch moeten worden nagegaan of in enkele gevallen de mogelijkheid aanwezig is om de grindgaten te behouden en in open verbinding met de Maas te laten.



Grindwinning in de Limburgse Maasvallei bij Maasbracht.

Bij een goede landschappelijke aankleding, zoals een gevarieerde begroeiing met oever- en waterplanten, waarin zich watervogels kunnen vestigen, zouden dergelijke plassen niet alleen een waardevol element in het landschap kunnen vormen, maar ook — overigens zonder wederzijdse nadelige beïnvloeding — het wetenschappelijk, i.c. hydrobiologisch onderzoek en de rustige recreatie in hoge mate dienen.

In dit verband zij nog gewezen op een adres, dat de A.N.W.B., mede namens de Koninklijke Verbonden Nederlandse Watersportverenigingen aan Gedeputeerde Staten van Gelderland heeft gericht en waarin wordt gepleit voor het behoud van een aantal grindgaten langs de grote rivieren in die provincie. Geconstateerd wordt, dat deze plassen voorzien in de toenemende behoefte aan recreatiegelegenheid, zowel wat betreft de watersport als de oeverrecreatie.

In het adres wordt aangedrongen op maatregelen om de grindgaten hun open verbinding met de rivier te laten behouden. Een vijftal gebieden worden genoemd, n.l. de Bijland bij Lobith, de grindgaten aan de Waal bij Ubbergen en Beuningen, in de Redichemse Waarden bij Culemborg en aan de Maas in de gemeenten Driel en Alem.

9 december 1958

Peter Nijhoff